



## Statistické ročenky ČSSZ z oblasti důchodového pojištění Návod ke statistikám důchodů a důchodců

Statistické ročenky České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) shrnují jednu z hlavních činností instituce – oblast důchodového pojištění. Podrobný pohled na oblast důchodového pojištění je doplněn základními informacemi demografického charakteru a údaji ilustrujícími některé fáze zpracování důchodové agendy.

Statistické ročenky z oblasti důchodového pojištění jsou standardně k dispozici v elektronické podobě (dokument pdf) na webových stránkách ČSSZ – zde: <https://www.cssz.cz/web/cz/statisticke-rocenky>.

Informace ze statistických ročenek jsou dostupné také ve formátu otevřených dat – zde: <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/sparql-query-editor/>.

Základní tabulkou statistické ročenky, která pojednává o počtech vyplácených důchodů i důchodců je tabulka 7.1 (do 2019 8.1): Přehled o počtu důchodců podle krajů. Tato tabulka rozlišuje důchody z hlediska souběhu na:

- **důchody vyplácené samostatně (sólo)**

S, SI, SRN, ST, SD, SR, IT, ID, IP ...tzv. přímé důchody

V, VM, D ...tzv. odvozené důchody, pozůstalostní

- **důchody vyplácené v souběhu s pozůstalostním důchodem** (kombinace přímého důchodu s vdovským nebo vdoveckým důchodem – značení je triviální, skládá se ze značení obou těchto důchodů, např. starobní důchod transformovaný z invalidního důchodu (SI) vyplácený spolu s vdoveckým důchodem (VM) je značen SIVM)

SV, SIV, SRNV, STV, SDV, SRV, ITV, IDV, IPV, a jejich součet V-KOMB

SVM, SIVM, SRNVM, STVM, SDVM, SRVM, ITVM, IDVM, IPV, a jejich součet VM-KOMB

Obdobně pracujeme s druhy invalidního důchodu I a IČ v ročenkách před rokem 2010.

**Počet důchodců** je součtem přes tyto položky.

Započteme-li u důchodů v souběhu dva důchody (2 důchody vyplácené jednomu důchodci), získáme součtem s dalšími položkami **počet vyplácených důchodů**.

Výše měsíční výplaty důchodci je u souběhových důchodů úhrnem za oba důchody (starobní a pozůstalostní, resp. invalidní a pozůstalostní). Zákon popisuje krácení důchodů při souběhu s jiným důchodem – nejvyšší důchod je vyplácen v plné výši, z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry. Je-li takto krácen starobní důchod, je otázka na průměrnou výši starobních důchodů zavádějící, z tohoto důvodu, ptáme-li se na průměrnou výši starobního nebo invalidního důchodu, **je nezbytné uvádět vždy průměrnou výši důchodů vyplácených samostatně (sólo)**. Mluvíme-li o průměrné výši starobního důchodu obecně, najdeme ji v tabulkách 7.1 (do 2019 8.1) v řádku S-Celkem.

Průměrnou výši důchodů včetně krácených důchodů popisuje rozpočtový pohled, který je okrajově zmíněn v grafech ročenky.



### Počet všech starobních důchodů

Zahrnuje jak důchody vyplácené sólo, tak důchody vyplácené v souběhu, je tedy nutné sečíst: S, SI, SRN, ST, SD, SR, SV, SIV, SRNV, STV, SDV, SRV, SVM, SIVM, SRNVM, STVM, SDVM, SRVM. Počet starobních důchodů je roven počtu důchodců se starobním důchodem, je tedy možné tyto pojmy zaměňovat.

### Počet všech invalidních důchodů

Součet položek IT, ID, IP, ITV, IDV, IPV, ITVM, IDVM, IPVM. Počet invalidních důchodů je roven počtu důchodců s invalidním důchodem.

Nerozlišuje-li tabulka důchody dle souběhu (neobjevuje se v ní informace sólo/komb), jedná se o tabulku vyplácených důchodů, kde lze nalézt pouze jednotlivé druhy důchodů (S, SI, SRN, ST, SD, SR, IT, ID, IP, V, VM, D) bez označení jejich možných kombinací. Takto jsou členěny i přiznané důchody, neboť u těchto se nezkoumá, zda jsou vypláceny v souběhu, zkoumá se pouze, zda jsou kráceny pro souběh. Počty důchodů dle výše uvedeného členění jsou uvedeny i v základním přehledu ročenky v tabulce 6.1 (do 2019 7.1): Počet vyplácených důchodů.

Rozlišuje-li tabulka důchody dle souběhu, jedná se o tabulku s důchodci. Tabulku důchodců lze prezentovat dvěma způsoby:

#### Použití V-KOMB a VM-KOMB:

S, SI, SRN, ST, SD, SR	...starobní důchody vyplácené sólo
IT, ID, IP	...invalidní důchody vyplácené sólo
V-SÓLO	...vdovské důchody vyplácené sólo
VM-SÓLO	...vdovecké důchody vyplácené sólo
V-KOMB a VM-KOMB	...součet souběhů invalidního nebo starobního důchodu s vdovským nebo vdoveckým důchodem
D	...sirotčí důchody
ÚHRN	...počet důchodců

#### Použití V sólo a VM sólo bez V-KOMB a VM-KOMB:

S, SI, SRN, ST, SD, SR	...starobní důchody vyplácené sólo i v souběhu
IT, ID, IP	...invalidní důchody vyplácené sólo i v souběhu
V-SÓLO	...vdovské důchody vyplácené sólo
VM-SÓLO	...vdovecké důchody vyplácené sólo
D	...sirotčí důchody
ÚHRN	...počet důchodců

Prvnímu schématu odpovídá tabulka 6.2 (do 2019 7.2): Počet důchodců, která je odvozena z tabulky 7.1 (do 2019 8.1) a má obdobnou strukturu (rozlišuje důchody vyplácené samostatně a vyplácené v souběhu). NELZE tedy v této tabulce považovat součet starobních důchodů za počet všech starobních důchodců, neboť tyto jsou pouze sólo a starobní důchody vyplácené v souběhu jsou načteny spolu s invalidními důchody vyplácenými v souběhu v položce V-KOMB a VM-KOMB.

Pro potřeby detailního zkoumání a modelování je rozpad skupiny V-KOMB a VM-KOMB dle věku a měsíční výše důchodu uveden v podkapitolách 7.2 a 7.3 (do 2019 8.2 a 8.3). **Lze tak získat ucelenou informaci o počtu starobních nebo invalidních důchodů dle věku nebo měsíční výše důchodu**, avšak je třeba brát zřetel na to, že **rozložení výše starobního nebo invalidního důchodu nejlépe vystihují důchody vyplácené sólo**. Rozložení dle měsíční výše důchodu u důchodů vyplácených v souběhu může sloužit pouze ke sledování celkových příjmů.

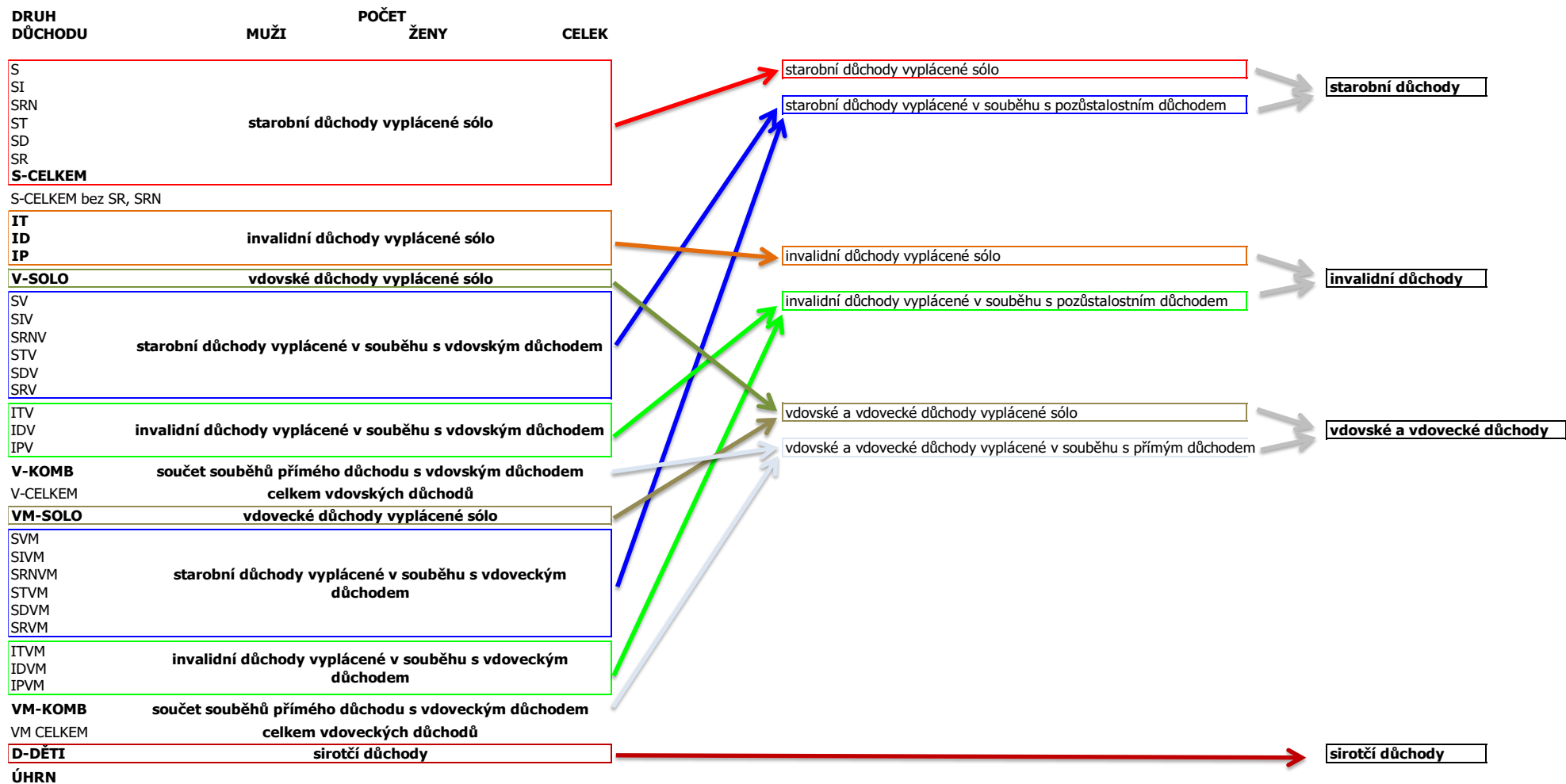
Přílohy:

Schéma tabulek 7.1

Druhy důchodů



Schéma tabulek 7.1 (do 2019 8.1)



Pozn.: Schéma odpovídá struktuře ročenek od roku 2020, pro předchozí ročenky obdobně.



## Druhy důchodů

- S Starobní důchod dle § 29 odst. 1 a 3 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů, zahrnut i důchod SIN dle § 29 odst. 4 téhož zákona
- SD Starobní důchod dle § 30 z. č. 155/1995 Sb. ve znění do 31. 12. 2009
- ST Starobní důchod dle § 31 z. č. 155/1995 Sb.
- SRN Starobní důchod dle § 29 odst. 2 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- SR Poměrný starobní důchod dle § 26 z. č. 100/1988 Sb. ve znění do 31. 12. 1995
- SI Starobní důchod vzniklý transformací invalidního důchodu v 65 letech věku dle § 61a z. č. 155/1995 Sb. (příp. dle čl. II bodu 5 z. č. 306/2008 Sb.)
- IT Invalidní důchod třetího stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. c) z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb., zahrnut i důchod IM (tzv. invalidita z mládí) dle § 42 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- ID Invalidní důchod druhého stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. b) z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb.
- IP Invalidní důchod prvního stupně dle § 38 a § 39 odst. 2 písm. a) z. č. 155/1995 Sb. a čl. II bod 8 z. č. 306/2008 Sb.
- V Vdovský důchod dle § 49 odst. 1 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- VM Vdovecký důchod dle § 49 odst. 2 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů
- D, D-DĚTI  
Sirotčí důchod dle § 52 z. č. 155/1995 Sb. nebo příslušných ustanovení předcházejících předpisů